

Barbora JEŘÁBKOVÁ, *Spory mezi dačickými měšťany ve druhé polovině 16. a na počátku 17. století*, České Budějovice 2016 (= diplomová práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 83 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Hlavním pramenem předkládané diplomové práce se stala soudní kniha města Dačice z let 1561-1787, přesněji řečeno její první obsáhlejší část pokrývající roky 1561-1614. O poznání stručnější a německy psané druhé části z osmdesátých let 18. století autorka pozornost nevěnovala (s. 7). Úkolem diplomantky bylo analyzovat zachycené spory projednávané před dačickou městskou radou v kontextu podoby dačické městské správy na prahu novověku stejně jako v souvislosti s výzkumy městského soudnictví, které po dlouhá desetiletí tvoří nedílnou součást historiografie českých i moravských raně novověkých měst.

V první kapitole se autorka pokusila podat přehled prací, které se z různých úhlů pohledu zabývaly soudními spory projednávanými před různými typy městských soudů v raném novověku. Ve značně schematickém výkladu sice stihla vyjmenovat autory důležitých zpracování městského soudnictví nebo edic smolných knih či jiných typů městských knih sporného soudnictví, na rozbor klíčových titulů nebo charakteristiku základních badatelských směrů však již místo nezbylo. Stručný historiografický výklad Barbora Jeřábková doplnila informacemi o struktuře předkládané kvalifikační práce.

Následující kapitolu autorka věnovala dějinám Dačic. Kompilativně pojatý výklad nijak neobohacuje dosavadní poznatky o dějinách města, navíc období, z něhož pocházejí záznamy v analyzovaném prameni, je věnována menší pozornost než středověkých počátkům lokality. Kompilativní charakter má – alespoň zpočátku – rovněž následující kapitola popisující podobu městské správy v raném novověku. Zcela nedostatečný je její úvodní odstavec, v němž se studentka snažila shrnout základní práce věnované tomuto tématu. Nejasné formulace následují i v dalších obecnějších částech této kapitoly (s. 22), které patrně měly vytvořit úvod pro zpracování podoby městské správy v Dačicích na počátku novověku. Autorce se však obecný výklad s jeho konkretizací na prostředí zvoleného města nezdařil, takže u řady formulací není jisté, zda jsou pokusem o shrnutí situace v českých a moravských městech nebo mají popisovat poměry v Dačicích (s. 24, 26). Některé formulace navíc postrádají odkazy, takže je není možné ověřit. Podobný postup, tedy snahu o kombinaci obecného s konkrétním, se Barbora Jeřábková snažila aplikovat rovněž v následující kapitole věnované městským právům a privilegiím. Shrнула v ní, jaká privilegia Dačice ve středověku

a počátkem novověku získaly. Opírala se přitom zejména o jejich ediční zpracování v Křížkově *Dačickém listináři*, naopak Haasovu edici privilegií vrchnostenských měst dovedenou do roku 1526 prakticky nevyužila. Navíc se ve svém výkladu znovu nedokázala vyvarovat několika přinejmenším nejasných formulací (např. s. 30).

K vlastnímu jádru předkládané kvalifikační práce se Barbora Jeřábková dostala v kapitole věnované městskému soudnictví. Na pouhých třech stranách stihla zopakovat několik obecných formulací, jež se opět snažila konkretizovat na příkladu Dačic; šlo zejména o privilegium Rudolfa II. z prosince 1582. Problematika kompetencí jednotlivých institucí, které v Dačicích mohly mít soudní pravomoc, či objasnění procesní stránky soudního jednání před dačickou městskou radou zůstaly bohužel opět stranou autorčiny pozornosti (stručně pouze na s. 37).

Jádro diplomové práce tak představují až další kapitoly věnované nejprve vnějšímu a vnitřnímu rozboru studovaného pramene. V případě typologie trestněprávních a civilněprávních sporů využila Barbora Jeřábková analytickou práci Terezy Siglové, která se zabývala spory mezi obyvateli měst a městeček na pardubickém panství v 16. a 17. století. S jejími závěry také své výzkumy srovnávala, přestože počet zachycených případů se v obou pracích výrazně lišil, což je třeba mít na paměti zejména při porovnávání procentuálního zastoupení jednotlivých typů sporných kauz. V případě Dačic převažovaly civilněprávní případy nad trestněprávními. Mezi první skupinou jednoznačně dominovaly majetkové pře, v rámci druhé skupiny bylo nejvíce násilných sporů před krádežemi a konflikty o čest.

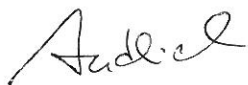
Výklad o jednotlivých kauzách zachycených ve studované soudní knize autorka bohatě dokládá citacemi ze studovaného pramene. Tři soudní záznamy týkající se dluhu, vraždy a krádeže tvoří přílohu předkládané diplomové práce. Ani v případě pramenných citací se autorka nevyvarovala množství nedostatků, které vyplývají z nesprávného čtení, nedodržování stanovených edičních zásad či nejistoty, jak danou pasáž transkribovat. Ve vysoké míře se vyskytují chyby v interpunkci, psaní velkých písmen, používání tří teček, rozepisování zkratk a dalších jevů. Osoby a lokality zmíněné v prepisech pramene v přílohách by měly být blíže identifikovány v poznámkách pod čarou.

Kromě výše připomenutých věcných nedostatků se diplomová práce Barbory Jeřábkové vyznačuje nepřehlédnutelným množstvím prohřešků proti rodnému jazyku. Nedostatky lze najít v interpunkci, pravopise (shoda podmětu s přísudkem, s. 11; vyjmenovaná slova, s. 12), psaní velkých písmen (s. 15, 20), častém opakování slov (s. 9) či ve větných vazbách (s. 7, 12). Nijak častou výjimku představují rovněž chybějící písmena (s. 11, 20) i neopravené překlady (s. 12). Chyby se vyskytují rovněž v psaní názvů geografických lokalit (s. 15, 18).

Autorka nebyla důsledná ani v psaní citací v poznámkách pod čarou – edice Františka Křížka *Dačický listinář* není důsledně psána s „(ed.)“ (s. 15, 16, 17, 20, 26, 27 a mnohé další). Další nedostatky je možné nalézt ve jménech autorů prací citovaných v poznámkách pod čarou, která nejsou důsledně psána velkými písmeny (s. 13) nebo v nich chybí písmena (s. 23). Psaní citací se týkají také další základní proseminární prohřešky, například uvádění vydavatele v případě citací monografií, psaní „in:“ u citací studií v časopisech (s. 16, 29), psaní zkrácených citací (s. 24) či nedůsledné psaní názvu knižních titulů v kurzívě (s. 26). Dovoluji si také připomenout, že každá poznámka pod čarou je věta a měla by proto začínat velkým písmenem (s. 15). Uvedené a velmi četné prohřešky napovídají, že autorka neumí dobře používat svůj rodný jazyk, stejně jako že jí činí potíže dodržovat základní proseminární pravidla. Podobnými nedostatky trpí rovněž *Soupis použitých pramenů a literatury*.

Vzhledem k uvedeným věcným a rovněž jazykovým prohřeškům nemohu práci hodnotit lépe než ještě **dobře**.

Jindřichův Hradec, 8. červen 2016

Doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.